

Розвиток творчої особистості учня в педагогічній спадщині О. Ф. Музиченка

Пошуки технологій підготовки майбутнього вчителя будуть більш ефективними з урахуванням позитивного історичного досвіду. У зв'язку з цим важливого значення набуває вивчення, аналіз, творче використання на практиці, зокрема в чистому вигляді, досвіду тих українських педагогів кінця ХІХ - початку ХХ століття, які зробили вагомий внесок у розвиток вітчизняної педагогічної науки. Серед них значне місце посідає Олександр Федорович Музиченко (1875-1940). Педагог-мислитель, професор педагогіки, методист, дидакт, громадянський діяч, яскравий представник індивідуалістичної і педоцентричної педагогіки.

Новаторський доробок, що полягає в розвитку творчого потенціалу учнів, самостійності їх мислення, формуванні на цьому ґрунті вільної, духовно розвиненої особи, індивідуальності. О. Музиченко - популяризатор активних методів навчання. Він розглядає дитину як *центр* педагогічного процесу, учитель же при цьому відіграє допоміжну роль. У сучасних умовах переходу від особистісно орієнтованого до особистісно розвивального навчання ідеї О. Музиченка мають право на ґрунтовне вивчення та застосування.

Учений був прихильником створення в Україні єдиної трудової школи та автором концепції комплексного навчання. Елементи західноєвропейської педагогіки Олександр Федорович пристосовував їх до розвитку потреб української школи. Під комплексністю він розумів активне переживання дітьми миттєвостей у процесі пізнання ними природи та суспільного середовища, що їх оточує ("природа" - "праця" - "суспільство"). Комплексний підхід, на його думку, має відштовхуватися від інтересів, потреб і бажань дітей. Саме на емоціях дитини базується процес пізнання.

Завданнями вчителя дослідник вважав створення учневі умов навчання та виховання, за яких тій зможе розвиватися завдяки власній діяльності і в її процесі. Вимагає від вчителя будувати навчальний процес, спираючись на попереднє, внутрішньо вмотивоване пізнання дитини.

© Тринус О., 2010

Професіоналізм учителя, його ефективну діяльність він називає "вмілістю", а її складниками визначає:

- суцільний гармонійний світогляд - сформованість системи знань та переконань учителя;

- професійні якості — реалізація вчителем мети та змісту його власної діяльності;

- особистісні якості — доброта, гуманність, педагогічний такт, учительський хист. Погоджуючись з німецьким філософом Освальдом, Олександр Федорович пропонує оцінювати працю вчителя "за кількості щастя, що "розсіває" у своєму класі.